

Frågor och case om betygssättning

Frågor och case är inskickade av lärare i AcadeMedias verksamheter. Det är Pernilla Lundgren och Anna Karlefjärd, betygsexperter från Karlstads universitet, som besvarar frågorna nedan.

Hur mycket ska vi ta hänsyn till de nya förutsättningarna vid betygssättning?

Fråga: Jag ser att allt fler av mina elever sjunker i resultat just nu, jag ser att deras språkliga tröskel blivit högre i distansundervisningen och att de ihop med att lära sig ny teknik nu halkar efter. Hur mkt hänsyn kan jag ta till de nya förutsättningarna vid bedömning?

Svar: Det kan förstås bli så att underlaget kan bli lite brokigare, också för att undervisningen kan bli det. Det är viktigt att komma ihåg att vi inte kan sänka kraven vid betygssättning, men om det innan var viktigt med en professionell tolkning av underlaget innan så är det än viktigare nu. Om vi får ge några råd blir det att:

- Optimera undervisningen – lägg tid och kraft på att få det att fungera. Nu vet jag inte vilket ämne du undervisar i men några allmänna frågor kan vara: Vilka former fungerar? För vilka elever? När kör jag live i helklass? När kör jag grupper live? Kan några elever jobba mer självständigt när jag videochattar med andra? Kan eleverna ibland läsa in sig på material och jag bara "träffar" dem som har svårt för att förstå? Försök landa i ett par upplägg du tycker fungerar.
- Ibland är kvalitet bättre än kvantitet. Det är bättre med en fågel i handen än tio i skogen när det kommer till underlag. Fundera över utformning av mer betygsgrundande uppgifter och hur de kan få god validitet och reliabilitet. För mer formativa uppgifter för att se om eleverna hänger med är validitet och reliabilitet mindre viktigt.
- När du sätter betyg bör du tolka kunskapskraven i relation till syfte, centralt innehåll och undervisningen. Det innebär att du kan tillmäta mindre vikt till vissa undervisningsmoment där undervisningen inte gav stora möjligheter för att fördjupa sitt kunnande (observera att det är en del i en professionell bedömning och handlar inte om att bortse från moment). Det gör lärare alltid, t.ex. för avsnitt som man går igenom mer översiktligt.

Samtidigt är det förstås så att betygen kan bli lägre i en pandemi med sämre förutsättningar för undervisning... Om det sedan kan komma att tas hänsyn till vid urval till gymnasieskola eller universitet vet vi inget om än.

Betygssättning när de nationella proven är inställda.

Fråga: Vi har blivit rejält oense i vår ämneslärargrupp (matematik). Två av oss har valt att följa Skolverkets påbud om inställda NP medan våra två kollegor genomför ett flertal NP just nu. Jag och min kollega anser att gamla NP som inte längre omfattas av provsekretess inte matchar hur vi lagt

upp undervisningen i kurserna medan våra kollegor tycker att proven trots kanske 5-10 år på nacken ändå ger dem ett rättssäkert bedömningsunderlag. Nu hamnar vi i en diskussion med ett par föräldrar som undrar hur vi tänker kring likvärdigheten i de bedömningar som görs i matematik när olika klasser gör olika.

Svar: Lärare kan göra rätt och göra professionella bedömningar utan att göra exakt lika. Fel blir det bara om betyget per automatik skulle bli detsamma som provbetyget utan att läraren gör en professionell bedömning. Skollagens skrivning om att nationella prov ska särskilt beaktas gäller inte tidigare prov. De kan förstås användas och resultaten användas vid betygssättningen – och måste som allt underlag alltid värderas. Det som gör att sådana prov kan värderas tungt är att de är utprovade. Samtidigt måste man alltid, även när man särskilt beaktar, ta hänsyn till precis det du är inne på – hur de matchar undervisningen. Matchar det ger de större validitet och kan tillmätas stor vikt vid betygssättningen. Är matchningen dålig, t.ex. p.g.a. att provet har stort fokus på något som undervisningen haft mindre fokus på (där ett sådant friutrymme är möjligt) så kan ju underlag där inte undervisningen gett eleverna så goda chanser att fördjupa sitt kunnande inte tillmätas stor vikt vid betygssättningen.

Hälsa föräldrarna att likvärdighet och att göra professionella bedömningar inte innebär att man måste utgå från samma underlag men att man tillämpar samma principer när man sätter betyg (t.ex. kring att värdera underlag eller hur man tolkar kunskapskraven).

